Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВРАНА

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 10 июль, 1973 шу. ● № 82 (5343). Мах 2 кеп.

Шелковской районерча В. И. Ленина цIерагIча колхозе хьанаре дIа а долладь лоацIача а агротехнически дикагIча а хаьашка чакхдоахаш латт касарашка уда муих хьал а эцаш из озрда балхаш.

Цу балха тIа белгалваьнаьнаш колхоза дикагIчарех лоарIаш воьм комбайнер Ушаков Александр. Цо ший комбайна тIа хIара денна балха норма тIекхоьчаш а еш колхоза хьатта дIакхуьлйт 35—40 центнер муих.

СУРТА ТIА: Ушаков Александра комбайнагара муих хьашаш ва колхоза шофер Акмамбетов Николай.

И. ПЛЯЕВА сурт.

АХКА—ШУРА ЭГГАРА А ДУКХАГIА ЙОАККХА ХА

Из шита хилар къаьта хьаьхьоч паччахьалихенга шура йохнара ух шера ялх бетта план республика еррига ча районаша ихоачашъяро. Къаьстта гIадвугаш хIама да эггара дукхагIа шура йоаккха а дукхача хана денз планах лоарIхIа ца еш хьайоагIача Грозненски, Сунженски районий боахамаша ух шера ялх бетта план ихоачашъяр.

ЙIслагIча пятилетка ихоалагIа, хоздамбеча шера ишт та дина толамаш дахьад паччахьалихенга шура йохнара планаш тIехихоачашьлъча Малгобекски Назрановски районий хьайбаш лелаДераш а.

Цу хайпера боюнча толам баяхха вIашIтIехьадьнаьнад «1972—1973 шерашка хьайбай продукташ алсамIхIара Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржажарах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС социм къаьбайбаь тIа а мIца ферай болхлошца доаханан дина Iангара дахара, доаньарах нухом а бен пайда эцара, чурча торенех ихетамца пайда эцара цахадгаш йоанхо ярах.

Дукхахча боахамий нуягалхошца, специалисташа хIа ьынна бIаьстти йоаллаше а сийнача доаьхара лаьрхIа дIаймйра баьцаш, мукх, кен. ХIаьта из Iангара дьынначу хьайбашта чIоагIа наньадалар: цар сиха тIагIас шура.

Цхьабакъда, ах шера план ихоачашьлера карттерча дакъъе хьайбаш лелаДерий хьинарах, цар болх дикагIча тайпара вIашIтIехьбанихарах тийша дар. Дукхача фермай коллективаша хьаьхьенхар шоай гонзан наьха санна лакхъеннилга.

Хьайбаш лелаДерий болх тоабара донхха новкъостал дир шерра социалистически яхь йоаржажара, хьаьха латтарий опыт дIайоьвзийтара а боахамий специалисташа, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дами йоахо яра.

Надтерёчни районе дамм тIехьаьюсаш яр «Кругловский» совхоза шурий ферма. 15 мин тIанхоачаш паччахьалихенга шура йохнара ах шера план ихоачашьяргIа, аьнна цо денхар тIаийдача хана цох тешаш дунха нах бацар. Бакъда, доярашца сихтникаш шоайх бIытешаш дунха нах бацар. Бакъда, доярашца сихтникаш шоайх бIытешаш дунха нах бацар. Бакъда, доярашца сихтникаш шоайх бIытеннабар. Доаньар хоачамхиллал деца чах а ьылх а перттIа пайна эцар бахьан долаш нIан из дуташ Iангара дахьар цар доахан, хIинга бIаьстти йоаллаше сийнача конвейер тIа доаьндар ун. КIеза шура йу 60 етт духьхьашха дахкача бенанашца хийцар.

Сихотникаша Iуйрийна ихо сахьат дьлча денз бийсан шийтта сахьат дьллалца доаньадора доахан. Доярнашта юкъе шера яьржар социалистически яхь. Ферма коллективо низ ца ихобеш хьийга кьа зехьа доньзар. ГIулдихзаш сиха тоадала доладелар. Ахна дIадоьлулшин а ферме дийнахьи буси йоаккха шура 2200 килограмага дIаиъьчьчар, е соаххарчул шоозза духьарIа.

Мухтта нъаьхийгача хьайбаш лелаДераша шоай дош ихоачашдаь ца Iеш, хьи тIа а ши бIаь центнер шура ехнар паччахьалихенга.

Толам баяхха бIоьх лертIа вIашIтIехьбанихарах тийша долга ншитта дика гу Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза, Малгобенски района «Ингушский» совхоза хьайбаш лелаДерий гIулданхаш техначча а.

Цу шинна а боахаме ханан дика хьалха ихоачашьяй ах шера планаш, итташ тоннаш шура ехнай планаш совгIа. Фуд цун бахьан? Кьайбе йолаш тIаме. Нерттердар да партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша ихоа юкъа бечу ихетамца балха цIенъаштта терхам тIабахийтар. Агитаторашеи пропагандисташи хьайбаш лелаДераша дIайбовзийт декабрьски (1972 ш.), апрельски (1973 ш.) КПСС ЦК Пленуминй решеннеш, партеи правительствоан хьайбай боахама хьаьнъехьа тIаийда соцам. Хьалха латтараша тIехьабусача хьайбаш лелаДераша новкъостал ду, шоай опыт, говзал дIайбовзийт царна.

Цу тайпара нъаьхьагаш колхозаш, совхозаш, фермаш нIезнга яц вай республике. Цудухьа вIашIтIехьдьнаьнад вай хьайбаш лелаДерий ЙIслагIча пятилетка ихоалагIа шера план а социалистически дежхараш а ихоачашдеча хьалхара толам баяхха.

Цхьабакъда, гIулданх ду тIехь сатийне ю йиш йолаш дац. Хьана вьлча, цхьадолча боахамаша ихоачашьнзнар паччахьалихенга шура йохнара ах шера план. Масала, царах я дукхача хана денз хьайбай боахам меттабоалабе вIашIтIехьа ца доалаш йола Грозненски совхоз-техникум. Наурски района «Терский», Шаьла района «Джалка», Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхозий хьайбаш лелаДераша соахна 1 июль тIанхоачаш яьнхачуя кIезнгагIа шура яьнххай. Из цхьанхъа дича а ла ййш йолаш хIама дац.

Шура йохнара планах ца лоарIхIадаьча боахамий кулгалхошца, специалисташа, партийни организацеша, беррига чча хьайбаш лелаДераша цIьяьха а цIьяьха а таха деза цун бахьанаш, бизза тайпа зца беза хьайбай продуктивность вIапара йолча еррига ча торенех.

ЙIслагIча пятилетка ихоалагIа, хоздамбеи дола шу чанхдала йих бутт гарга мара ха йисанц. ХIанчул тIехьагIа бе безар Iалашмато духха болх ба. Цудухьа хIанз керттердар да хьинар хьы льыгI ца долийташ шу чанхданхъар.

ХIара ферма, колхоза, совхоза хьайбаш лелаДерий еррига тороташ я шера план толамца ихоачашье. Цу гIулданха чIоагIа лоархIаме да шура эггара дукхагIа янкхара аьттув болча хана — аьхни беррига янз тIабахийта кьъхьегар. Ух доноьшка хьайбаш лелаДераша донихха новкъостал де йиш йолаш ба снотниниш. Цар доахан дийнехь я бус а доаньадора, ханнахьа хий молаДарга кхьидола а Iунал дарга хьажжа тIаххетаргIа шура. Опыта хьаьхьох хьалхе йоахо а яь баьццара конвейер хургIола гIулаех вIашIтIехьбанихарах боахамашца шура соахна ух хана яьнхачуя дукнха а дукхагIа йоанхкIира. Гуйре хьатIаэттача а доахонна меша доаньар хилийтара на бола яьлат чуийца муньъаданначча лаьтташ тIа сихха дIае еза доаньара лаьрхIа хьажжIиш.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, боахамий специалисташа нъаьстта терхам тIабахийта беза хьайбаш лелаДераша юкъе социалистически яхь йоаржажара, хьаьха латтарий опытах шерра пайда эцара, паччахьалихен планаш тIаийда денхараши ихоачашдара хIара сага бехнтонхан лакхбара.

Массанаьха цIенхаттта терхам тIабахийта беза хьайбаш лелаДераш овсаре нъаьхьара мол эпачунца Iалашбара, цар дика саIоIаргдола гIулаех вIашIтIехьданнхара.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМАГАРА

КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо, ГIалгIай хала а хеташ хоам бу 1973 шера, 6 июле шиЙ 86-ча шера 1906 Зиновьевич Иоаннисанин кхаллрах.

ЙIЛМАН-ТОХКАМА КОНФЕРЕНЦИ

Селхан КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политпросвещене ШагIа шин томах дола «Нохч-ГIалгIай АССР историе очеркаш» дуншага хетаьв Йилман-тохкама конференци хилар. Конференци хьселлаш лоашца къамаьл дир Нохч-ГIалгIай историе, меттеи литературан Йилман-тохкама института директора С. А. Сангариева.

«Нохч-ГIалгIай АССР историе очеркех» доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара Х. Х. Бокова.

Цул тIехьагIа доклад юшшаш къамаьлаш дир И. П. Гришенкос Нохч-ГIалгIай историе, меттеи литературан Йилман-тохкама института директора заместителе, исторически йилмай доктора, профессора, Х. А. Гакаева — Нохч-ГIалгIай университета кIайчоь курсий заведующе, исторически йилмай кандидата, К. И. Ефанова —Нохч-ГIалгIай университета КПСС историе кафедра заведующе, исторически йилмай доктор, профессора, М. И. Гиоева — КъаьбаседаХIирий университета КПСС историе кафедра заведующе, исторически йилмай доктора, профессора, Л. Н. Колосова — Нохч-ГIалгIай университета СССР историе кафедра заведующе, исторически йилмай кандидата, доцента, Е. Т. Хакуашева — Черсий-Балкхарой историе, меттеи, литературан Йилман-тохкама института вокхха гIоноча сотрудника, исторически йилмай кандидата, А.-Х. А. Саламова — «Знание» яхача Нохч-ГIалгIай республикански общества президиума председателя заместителе, Б. Н. Филькина — Грозненски мелхьадьтта института КПСС историе кафедра заведующе, исторически йилмай кандидата, доцента, М. Х. Тотоева — Къаьбаседа - ХIирий университета СССР историе кафедра заведующе, исторически йилмай доктора, профессора, В. П. Шерстобитова, СССР Йилмай Академе СССР историе юкъаьрча проблемаш отдела заведующе, исторически йилмай доктора, профессора.

Конференце бийхабар город Грознерча вузийн Йилман-тохкама институтен йилман болхлой, партийнин советски болхлой, Москвера а, доклатерча а автономни республикашкара а Йилмахой-историкаш.

Конференце балха дакъа лаьнар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара А. С. Аврятина, КПСС ЦК Йилманан дешара заведенеи отдела инструктора В. И. Куликова, КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Праненьке.

Конференце балхах лаьца отчет газета тIа хургIа.

Украински комбайнерий кхайкарал хьал а лоацаш

СИХА А ЦА ДОЙТАШ А

Уьк шера 2359 гектара тIара гурахь йийна культурашца чуьна езани ба Надтеречни района «Сверный» совхоза кхаьа лелаДераш. Цунах 1979 гектар кIа да, 380 гектар муьх.

Шерга даьржад хIанз совхоза гурахь йийна культурашца чуьнара балхаш. Беррига муьх хьекха, шорда чу а бена хIанз кIа чуьнаш ба сихотниниш а.

Iуйрийна бархI сайлор дашнабар со кIа хьокъача кхаьа тIа тIа кIабчара хана. ТIатеIIа болх бен яр 10 комбайн. Хьаькгар а ардар а цхьана долаш чуьнаш дар кIа.

Кхаь группа аййьхьа комбайнераш. Хьара группа тIачIоагIъяьь шинша автомашин я.

— Хьаькгари ардари цхьана доаш алат чуьнара метод дукха мотаеш ю, юрта болхама специалисташа. Хьана аьлча хьаькгари ардаш къаьст-къаьста долаш чуьнача хана кIезнгагIа пов алат. Цхьаьнъаьца цу методах алат боарамагIа хьийка доацача хана мара болх бац. Хьекха алат касарашка уллаш хьувкъ. Цуз тIехьа, тIа ярца доладу из. Хьаьта нагахьа саьна боарамагIа хьийка алат хьекха касарашка Io а диллаш ардй доладина, из сов доьхаденна хьаькгар баьхьан долаш, дукха дус кхай тIа, — йоаг соххоза керттерча агронома Джантемиров Адлана. — Хьаьта хIанз оаха чуьнаш доло кIа, дукха ха йоашшаш дийл, хьа дог1аш алат чуьнарг баьхьан графикага хьежжа чакхдоаха новкъарде яь хилар бахьан долаш, боарамагIа хьийка, чIоагIа доькаденна да. Из баьхьан долаш ьхьакарг ардарн цхьана долаш бу ораха болх.

Комбайнаша кIа чуьнаш яьхача дорагIа долх тто. Нагахьа мара яийслар цхьа тIа ардаиза биса кIи ка.

Тхона гаьна йоашшаш Цце ьымлел а йоаллаш комбайн соц.

— Алат чуьнарашта юкъе яьржеча яьхье хьаллхе лелаю тха дикагIнола комбайнер ва ер, — аьнна хьавввоийт Адлана механизатор Насухьанов Маирбек.

— Дижа хьийсьдалл ялат? — хетт цо Маирбекага.

— Духха ха и ух шера санна тха совхозе ялат на хьувкъа. Цунна тешаш ду кест-кест кIех юзача комбайна бункера. Хьаькгари ардари цхьана долаш чуьнаш долаиздь къаьстта йоахко ю оаза кIа па дойтара, кхай тIа па дитара. Хьаьта комбайна ергIача уэлашта дика гермитизация яь хилар бахьан долаш, нагахьа мара бисан кхай тIа ардаиза да кIи ка.

Дика вIашIтIехьдьхьад ялат чуьнаш болххача наха эпа балха хьалаш. Доагор хьоачаденача комбайна заправка яра, из ецача тоьара лаьрхIа хьаькгастаьль бензолзаправкин летучкеи я. Цар доачха новкъостаи ду комбайнерашта балха хан кхоЙбе. Масарраша, тхо кхай тIа долча хана цхьаца оатхалаш йохаш шиъ комбайн сецер. Цэрех цаI барХI минутах тоайбо механикаша, хIаьта иоллалгIар йоаеш цун саэрза е еашан хиннадь духхарIа ца йоабйир — 18—20 минут. Цхьабакъда, летучка хIинкъерар уж тоаяра 1,5 сахьат совIа ха езаргьар.

Беррига комбайнераш бIарг-сабиначца Iалашбаьб, хIаьта делкъашца мах бооашш кхай тIа хха-ча баьь комбайнерашта.

Бохкка терхам тIабахийтаб соь, хозе алат чуэнарашта юкъе социалистически яхь Iелларо, пальха балхахарца материальни морально денсам соабаккхара. Ишшта, социалистически яхье хьалхара мотт1е яьяхача комбайнера, шоферра кIарда кIра тола IIе. Цо ыымлел ду. Хьаьта дикал ланха а йолаш шоай балха норма ш 200 процент совIга ихоачашъеча комбайнера хIара дийнаъь итог а еш 10 сом, шофера — 5 сом премеш тел. Цудухьа дика толамаш доаханн къаьсг хIара дийнаъь комбайнерашта а шоферашца а.

— Гурахь йийна культурашца чуэна йолайича денз комбайнераша а шоферашца а юкъе хIинзаца цхьа саг хиннаьаь шиъ баьха норма ялочаш па еш, — йоаь Джантемиров Аллана. — Хьаьта шоай нормаш шоозза соагIа ихоачашъергIа а бе. Уж бе, бохкача терхам тIабахийтаб совхозе, комбайнераш Насухьанов Майрбек, Ильичев Гиланн, шофераш Хатуев Харон, Магомадов Шиты, кхиьбарнн.

Ялат чуэнашце а ча гул а дий цунах арIаш ду механизатораша. Цуз тIеIьагIа муьхьадаьнаь дахьта ахь тракторан эрайолы. Муьх чуийца бальцара кхаппкара деррига ча гул а дах арIаша хьалдетта даьнад. ХIанз дьлита оахьш тракторан йоаьх цига.

Кхай тIара совхоза хьатта долх тхо.

Хьатта доккхача, асфальт билдача коа кхежкаш да болх. Кхай тIара хьаьтIахкуьйга ялат доккъадеш, шеидеш бе хьатта болххлой.

БоарамагIа доьха а дав цIенкаш ялат лаьрхIача агрегаташа механизатора тIа а дутташ, совхоза складашка дIаккхуь.

Хьатта болххлоца юкъе пахьадаш балха норманан тIехьхоачашъеш дина къаьсг Евдева Шовдас, Аминева Балас, Саидова Мариемас, Аскаева Мошас.

— Кхоачашдуургдий шиъ ялар дикка агро ю паччахьалихенга, гIо доаханан мошаша хьалхашка латта дехкараш? — аьнна хаттар ду аз.

— Уж шер, планагIа тIара гектара тIара 20 центнер чу а йийа 2520 тонн кIа доаха деззаш да тхо паччахьалихенга. Цхьабакъда оаза социалистически дежхо тIаийдал хIара гектара тIара 22 центнераьл кIезнгагIа доаханн кIа чу а йийа паччахьалихенга 3450 тонн доаха. ЛаьрхIер хийцна кхоачашдуургIа тхога. ХIанз хIара гектара тIара юкъе ра лаьрхIача 25—26 центнер кIи чудаль механизаторша.

Дика хьийсьдо муьх а, Плаан 15,5 центнер хиннача хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 20,5 центнер муьх баьккхаб совхозе.— йоаьх совхоза керттерча агронома Джантемиров Аллана.

Бохкка терхам тIабахийтаб совхозе кулга цIена бошцна нахах ялат доаханан. Ишшта, комбайна бункер чура ялат машина хузов чу диллачул тIеIьагIа, комбайнерага йолча ведомоста тIа цунгара ялат хьалаийлаш. Цул тIаьхьа кулг ялар шоферга, шиъ аьрIаьрга шоферага иззал ялат дIаденнад ца яьнна тешаш деш шоферага йолча ведомоста тIа кулг ялар комбайнерга. Цу гIулаккхо торо уьлйт чуийдача хIара денз тIехьа ялат тешаме учет делае, цул совгIа цу методах хьажжа хьежжа хьа дьлл мел болх баьб.

Бохкка болх чакхбоаккх совхоза халкъа тIаьхьоамаш комитето. Ялат чуэнача кхай тIа, шиъгара хьатта кулг ялар новкъа шин метте, хьатта хьадьлха ялат уьзаче халкъа тIаьхьоамаш комитета носташ латт. Кхай тIара ялатна дIаьдда машина биьнаьна дIаязъю. Цу гIулаккхо ялат лоачкъадара цхьаккха тайпа аьттув хилийташ кулга цIена боацача нахах.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: хIа ьардачул тIеIьагIа кхай тIа диса чи цхьан метте гулдеш ба «Озерный» совхоза механизатораш.

Атора сурт.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-БОЛГАРСКИ КОММЮНИКЕ

Болгарски коммунистически парте Центральни Комитето, Болгаре Халкъа Республика Паччахьалихен советон правительстван вехаргIа ваха официальни делегацеш шинтта-ца 1973 шера 4 июлера 8 июле кхачалца Болгаре Халкъа Республике хиннаь КПСС ЦК Политбюро член, Советски Социалистически Республикан Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный.

Советски виканаш массе метте дет тIарча безамца тIаийбора, КПСС-ан БКП-енен юкъера, Советски Союзен Болгарен халкъъашта юкъера цхьоагIон вежарий доттагIаьи чIоагIа хилар шIаьлка хьа а, хьокхаш.

Дет тIарча безама, дIа-ъка йодуш хетадеча, шинна а мехка юкъера гIулаккхаш хьаьюккхар дош шийлача дерригача дешаеш хетараш боьхьона цхьатара доуна хьадашка переговораш хиннаь.

Переговораш йолча хана болгарски оагIоно хоам бир БКП х сьездо болгарски пхьо Болгаре Халкъа социальни дегIаЙоалаяра планаш кхоачашъера БКП ЦК декабрьски (1972 ш.) Пленума решенеш цхоачашъера, яьнчалхьанни общественни организацеша хакдоахча Гулдехкий, Европа машарн кхерамзлеи чIоагIъяра новкъостал деш йолча НРБ чакхйоахача араъъарча политически мероприятеЙ хьаьхьеъа.

Советски оагIоно дийцар КПСС XXIV съезд хинначул тIехьагIа советски халкъо парте кургIача коммунизм хьалъеча, СССР экономически обороннин иэз чIоагIбеча, советски обществено социально-политически духовний дегIаЙоалаеча, къхьегамкой депутатай Советий Гулдехкан Iалхо тоадеча социалистически демократин советски законодательствон, ерригача паччахьалихен аппарата болх эгрaбьыхха тоабеча дьъа толамашца.

Болгарски оагIоно лаккха мах бир коммунизм хьалъеча советски халкъо доахха толлий, дерригача дуненан тIа социализм хьалъяр, машар отта-бар, антиимперналистически къовсам лоаттабар духьа машара Программа чакхъяккхара КПСС ЦК-ася Советски правительствон хьинарех дерригIен чакхдоахача гIулаккхий. Белгалдьккхар Советски паччахьалихен ленински ораъъара политика чакхйоахача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева ше лоаца доккха дакъа.

Переговораш йолча хана оагIоноша дийцар советско-болгарски гIулаккхаьта а социалистически содружествен мехкана цхьана чакхдоахача гIулаъъяьта а доагIаш дола дукхха дешаш а хIаьта иштта хIанзарча дуненан хьалъеча юкъерча гIулаъъий цхьаЙола актуальни проблемаш а.

ОагIоноша чIоагIа рьяьа хинна белгалдьккхар СССР-ан НРБ-енен юкъера гIулаъъаш шинна а мехка партиенен правительствашгIен вай заман, дуненн коммунистически болххлой болама керттерча проблемаех, социализмн коммунизмн хьалъяра денлеех хетараш цар чакхдоахча гIулаъъаш а доагIорхьарчеи дарда тIа цхьана леладу экономически гIулаккхаш кIоардгара, социалистически экономически интеграцин Комплексна программа чакхъяккхара гIулаккха чIоагIарча кьъхьегара шоаш тIехьа хилар.

Белгалбьккхар социализма мехкий межарашка йола цхьоагIо, бартйиш, хлотадалар дIаЙо чIоагIдара лоархIам, хIаьта из хьалхадоах социализмнстическа паччахьалихенгин ергIача содружествен онлайнгача хьаштаца. Социалистически содружества паччахьалихенаша вIаш дага а юкъан чакхйоахача политикъ, цар эйхха цхьана лелаДева экономически гIулаккхаш кIоардгара, социалистически экономически интеграцин Комплексна программа чакхъяккхара гIулаккха чIоагIарча кьъхьегара шоаш тIехьа хилар.

Белгалбьккхар социализма мехкий межарашка йола цхьоагIо, бартйиш, хлотадалар дIаЙо чIоагIдара лоархIам, хIаьта из хьалхадоах социализмнстическа паччахьалихенгин ергIача содружествен онлайнгача хьаштаца. Социалистически содружества паччахьалихенаша вIаш дага а юкъан чакхйоахача политикъ, цар эйхха цхьана лелаДева экономически гIулаккхаш кIоардгара, социалистически экономически интеграцин Комплексна программа чакхъяккхара гIулаккха чIоагIарча кьъхьегара шоаш тIехьа хилар.

Шинна а оагIоно харцаъъа доахI социалистически мехкий, дуненн халкъашта юкъера коммунистически болама, антиимперналистически межий цхьоагIо йолаг ергIарца эггара реакционнигIа долча ергIарца, революционигIа долча ергIарца барта ухача Китайера маонстски кулгалхой антисоветски, антисоциалистически политика.

Дуненн халкъашта юкъера проблемаш юнчача хана белгалдьккхар ух тIехьъяьрга хана социалистически халкъашкахенний юкъера структурнан политика, машар безашн реалистически уйлаш йолаш ме долча нисаша хьаллолаш хилар бахьан долаш дуненн халкъашта юкъера хьал дIаъо кIадъдарш паччахьалихенгашца юкъе вIашн леладу гIулаккхаш тоадарш новкъостал деш дола дика хуннамаш хинна хилар, европейски континентера политически хьал оанлагара денз хуьцаденна хилар.

Машаре дахара леннински политика низ болашн вахара лоархIамех хIалар дог тешаеш кхы тIа а хьалъокхар, массане юкъара машарн хьакъашта юкъе цхьана леладу гIулаккхаш чIоагIдара гIулаъъа юкъе доккха дакъа лацар ханнанад Америка вIашагIкхийтача Штаташца ваха хиннача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева визитах а. Хьаьта нитта Франциузски Республикан Президентаца из вIашагIкхетараш. Йилла ха йоашш СССР-ан США-нен юкъе яь ядерни тIом ца хилийтарах йола соглашенн — ядерни тIом хилара кхерам кIезнгабеча бухсоцщача кхьаьчча дIабаккхарген, дуненн халкъашта юкъера реальни гарантеи система хьаьрга бодача новкъа гIоолла баьккха доархIаме гIа.

Советски Союзон Болгаре Халкъа Республикон хьаькхайду, иэз юкъе ца баккхара СССР-он США-ся цхьа-на оттаьлча принципех дIаькхета чакхъяккхарах шоаш тIехьа хилар. Молларгча тайпара а уж кIезнгар ерригача оагIоноашта цхьатарра кхерамалле Iалашбара принципна ларда тIа оттадеь хила дезаш хилар.

ДоттагIалга, цхьана гIулаккхаш леддара, вIашн новкъостал дара хьакхьъара доогIора статьягара цхьалле а лелаеш, Балкханица машари кхерамзлеи чIоагIъяра тIехьа я Советски Союзон Болгарин. Советски оагIоно белгалдоаьхх Европа ну районе машаре цхьана леладу гIулаккхаш дегIадолаздара юкъе Болгаре Халкъа Республико лоаца конструктивни дакъа.

Дуненн халкъашта юкъера хьал цхьаццера хьалъера ерригача процесса боккха лоархIам болаш йола вьетнамски халкъа исторически котадо белгал а йоаккхаш, СССР-ок НРБ-ся халкъадар ДРВ-ена йаьго а социалистан хьалъена вежаранна новкъостал де, Парижски соглашенн дерригIа тIехьагIа хьаьрга, Индокитаке машор оттаборга гIо де лаьрхIа ишшор оттабара.

ОагIоноша белгалбьккхар чIоагIа а денна дIаэттача ГДР-ан ФРГ-енен юкъера гIулаккхий лардий хьакъъярча договора лоархIам, могаду цаьнкъе германски наччалькхе оагIоно-ца дIачъзиргIилар.

Советски Союзен Болгареи белгалдоаьхх социалистически содружества мехкана Европерча кхерамалле-нахи цхьана гIулаккхаш леладарахи йола совещани кийчъара гIулаъъа юкъе лаьца лоархIаме дакъа.

Совещане болх дIабоалабара машара политика кердача толама санна мах а бен, цар бакъду вокх социалистически паччахьалихенаша цхьана цун толам балара мамогта новкъостал де, Европера кхоткам кIавдабара цхьана леладу вIашн гIойле йола гIулаккхаш дегIадолаздара дIаъо кьъхьега шоаш кийча хилар.

ОагIоношна цхьаккхайду, НРБ-ся хиннача СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председателя Н. В. Подгорне оффициальни доттагIала интизито, БКП ЦК Хьалхарча секретараша, НРБ Паччахьалихен совета Председателеца Т. Живковца цо йьла переговораша советски болгарски халкъашта юкъера межарий доттагIалга гIулаккхаш СССР-ен НРБ-ен, ерригача социалистически содружества хьаштий дуьда дIаъо «Озерный» совхоза механизаторашца.

(ТАСС).

АТЕИСТИЧЕСКИ ПРОПАГАНДА — ДЕКХАРАША ДIА МАДЕХХАРА

Деналарга атеист мишта хила вена белгал а доаккхаш, В. И. Ленина эхьад: «Нiяха атеистически пропагандех лаьца тайп - тайпара матерехьа яла: еза, вахара тайп-тайпарча доаккъошкара хьарча факташ а йозвийташ, ишта а, вешта а дийца дегIах а ваха шар теркам тIаберазабар, дына набарах уж со-набахар, тайп - тайпара! Цо способбашца массе оагIорахьара цар кхетам меттахьа баккхар духьа».

Боккхача лоарIаме да атеистически кхетама боьх партийн деIцара систене лелабогIа. Цу тIулакха дукха терко ю городерча партораганизаце. Тl группо чакхдаьккхад уж шера Iилман атенза курс Iомалата. Iилман атенза дешаш Iомадераша юкъе 142 саг хьехархо ва. Iилман атензма пропагандистан дика кийчбан Iилман атеизма дешаш кIоргера довзаш воацчун мара хургьаш цу тайпара уйла. Бера кхетам чура лъина гIулакхан IIлалкхара беш бола лака болх бе беза, цу гIулакха шIеп-хаштта из тIаберазабар.

Болаш ба вай советски халкъа юкъе лъиах тешараш. Вай деха-хар да уж кхетабе, пийсаво воккха баха. Вай когашта кIала хьерч уж, вайна воккхарго ю. Цар новкъарле ю берашка дика дешийтаз хиннадан йийгашка. IхьабоIна даьш-новкъоша хIара а тIехь хеташ да, кхаьжам дийша дацар аьина - хIама дацар, аьле. Духха моттигаш хиннаб дъиш-новкъа шоай йийгаш дешарах йолхаш, школа чакхъяккха дарга йийг ца дуйтIаш.

ХIаьта цхьабараш гIерт шоай берах дъиш гIулакхашта Iамал ераш хилийта. Тхона хов бусалба дъиш дай гIалгIай берашца Iарий йолхуьз Iомаде, къоарлаш жIайнаш хьеха раьза хиннад моттигаш, хIата цхьачар цу хабарах а тийше шоай бераш дIатийккад «арабистаншка».

Болаш ба уж тайпара дай-новкъа, масала, Новый городе Интернационални улицагIа ваха Узиев Нурдан. Шен фотошка дагамазаш дайташ хиннад цо, хIата 14 шу дъаьнача ший йийгашга Мерема гIо боаккхийтаз хиннаб «зикар» деча мурдашта юкъе. №7 йолча школе деша вагIаш вола ший воI Iийса визагIа мурдашта юкъе ваьхьа СоагIанча вахача Салтуков Берсае а.

Хьехархошка дика ахотадеу, духьал цхьан дешархошца школе бъа ца Iеш дъиах чIоагIарга тешаш болча дъашца-новкъоша тIехь атеистически кхетама бокъ дIабахьа бозийга. Iилман атензма дешаех дика беркат довел, нагахь санна ю болх шIагIарча лектореша беш бале.

Атеистически темаех шоашца беседа еш, дувца оттIаьл дешаш къоастадеча хьинаре дакъа лоазаредолча тайпара ладувIаргий теркам тIаберазабе гIерт хьехархой-кекторша. Цу тайпарча пан-къаца дикагIа Iомабергба ладувIараш, «дьадьа, - аллахIа» хьожима цIаста санца цIий а баьр уж оьзуш хьаьрчаш, цюшта да хочо йоазар.уж дешархой-дашах тешаш а ба, хIата цу тайпара хIама хила йиш йолаш а дац.

Из хIама дийнар оазе хьехархой собране. Духьъал дIа а этта «залахIи» е «дьален» ваш алар ихьабочча дешархошта новкъа хеташ хиларах цешкуьла вIалла а дагIаш, йоазар цхьабоIуьр, хIама аьчча, цар дай-новнаьI дынах те-шаш болаьнда. Цу тайпарча дашпа-новкъошца дешархошца даьш дика атеистически кхетама болх бе беза тIехь-тIехьагIа дукхагIа цар дагардар а довзаш, саббарагIен уж духьтIабоIкаьш. Кхыбола хьехархой раьза балар цар кхачунца, вай космически хана аIамигачех а воккхачех а атеист хIама веза, йоазар цар... мичара ухь дешархой дынах тешаш? Бахара цо дIадехарадош дика довзаш воацчун мара хургьаш цу тайпара уйла. Бера кхетам чура лъина гIулакхан IIлалкхара беш бола лака болх бе беза, цу гIулакха шIеп-хаштта из тIаберазабар.

Болаш ба вай советски халкъа юкъе лъиах тешараш. Вай деха-хар да уж кхетабе, пийсаво воккха баха. Вай когашта кIала хьерч уж, вайна новкъарго ю. Цар новкъарле ю берашка дика дешийтаз хиннадан йийгашка. IхьабоIна даьш-новкъоша хIара а тIехь хеташ да, кхаьжам дийша дацар аьина - хIама дацар, аьле. Духха моттигаш хиннаб дъиш-новкъа шоай йийгаш дешарах йолхаш, школа чакхъяккха дарга йийг ца дуйтIаш.

ХIаьта цхьабараш гIерт шоай берах дъиш гIулакхашта Iамал ераш хилийта. Тхона хов бусалба дъиш дай гIалгIай берашца Iарий йолхуьз Iомаде, къоарлаш жIайнаш хьеха раьза хиннад моттигаш, хIата цхьачар цу хабарах а тийше шоай бераш дIатийккад «арабистаншка».

Болаш ба уж тайпара дай-новкъа, масала, Новый городе Интернационални улицагIа ваха Узиев Нурдан. Шен фотошка дагамазаш дайташ хиннад цо, хIата 14 шу дъаьнача ший йийгашга Мерема гIо боаккхийтаз хиннаб «зикар» деча мурдашта юкъе. №7 йолча школе деша вагIаш вола ший воI Iийса визагIа мурдашта юкъе ваьхьа СоагIанча вахача Салтуков Берсае а.

Хьехархошка дика ахотадеу, духьал цхьан дешархошца школе бъа ца Iеш дъиах чIоагIарга тешаш болча дъашца-новкъоша тIехь атеистически кхетама бокъ дIабахьа бозийга. Iилман атензма дешаех дика беркат довел, нагахь санна ю болх шIагIарча лектореша беш бале.

Атеистически темаех шоашца беседа еш, дувца оттIаьл дешаш къоастадеча хьинаре дакъа лоазаредолча тайпара ладувIаргий теркам тIаберазабе гIерт хьехархой-кекторша. Цу тайпарча пан-къаца дикагIа Iомабергба ладувIараш, «дьадьа, - аллахIа» хьожима цIаста санца цIий а баьр уж оьзуш хьаьрчаш, цюшта да хочо йоазар.уж дешархой-дашах тешаш а ба, хIата цу тайпара хIама хила йиш йолаш а дац.

Из хIама дийнар оазе хьехархой собране. Духьъал дIа а этта «залахIи» е «дьален» ваш алар ихьабочча дешархошта новкъа хеташ хиларах цешкуьла вIалла а дагIаш, йоазар цхьабоIуьр, хIама аьчча, цар дай-новнаьI дынах те-

а Iемаб бусалба дынах, аллахIах, моттигагга дына дайх долча бакъболчучга лалувIа. Ишта, масала, Е. Т. Кулбужевас «Дезаз юкъе бераша атеистически кхетам балар» йхача темах лецин йийгача. Духха заттераш дин къамаьлаш де бьлар нах. Шоай дагардар дийнар лалувIараша. Царех цIьяне — Мержоевс аьлар: «шоай хьесап берий хьеха там чу боссабе гIерт дынах тешараш, из чIоагIа зене хIама да, цхьабакъда гар хабарех школа хьехам чIоагIарга хилар тIа-тIа дикагIа хоалу, тхо чIорта-ж ваш пагтаьх саг мара мурдех тешашъ». Хьаьта лалувIаш йолча Бистимирсовс аьнар ишта дар: «Дожкха борзах хилда вай портена хьаIIакхувча ноахала чIоагIа йоакхо ярах. Тхоашта могар дергда оаха берш дикагIа хьалххедара школа да йа мед дехар дизза кхоанчашлар дуьхьа. Цу тайпара масаллин духха доаладе ййш яр. Цо тешал ду атеистически балхах дика бер-кат доалиргIа.

Атеистически темзех ешача лецешкен еча беседашкен дикагIа лалувIаргIардар дынах тешараша, пагахь санна моттигера бакъларашш а доаладеш, цIераш а йоазаш, цар лелабога хьаьрчаш ваш пагтаьх саг мара мурдех тешашъ... Хьаьта лалувIаш йолча Бистимирсовс аьнар ишта дар: «Дожкха борзах хилда вай портена хьаIIакхувча ноахала чIоагIа йоакхо ярах. Тхоашта могар дергда оаха берш дикагIа хьалххедара школа да йа мед дехар дизза кхоанчашлар дуьхьа. Цу тайпара масаллин духха доаладе ййш яр. Цо тешал ду атеистически балхах дика бер-кат доалиргIа.

Ха хдачиаза бола мехкарий мазре ахийтар, ха яхача нахага мехкарий лIабахийтар, зудамхой бакъбеш йолча «кхоле» суд яр, социалистически доалаьхьа ка ертар, тхуьга кхаман наха бохам бар, пхьа лехар — дукхагIа лаьхьа уж дерригга вуьнаьнаш, дерригга лаьхьа оасарле йола маьшанаш установкаши ,керда технологически режимаш. Эластичин тай дара духьхьа-ja ТК — 500 яха керда машинера юкъейоаларг бахьан долаш къахьегама оасарле 1,5-за лаьхьен-пай.

Укъ шера яхе беття клинскн химикаша кIала дерашта беннаб планнаа совгIа 200 тонн химическа хьоаса.

Партийн комитето бокхха оргнизаторскн болх бу социалистически яхьа формашн методашн общественна производстве эффективность лаьхьергIолаш товара тIаберазабе. Партконо хьежа а хьежа могайар хIара балха моттиге производствога эффективность лаьхьара тIехьа яхь йоаржие, лаьна мастера гIонча. Социалистически Къахьегама Турпала Н. С. Дерябинен иIслагIа пятилетка планн ихьа шера хьоачанъе лаьна коммуниста А. Кузнеца дIаIолаьр инициатива. ХIинц цар инициативнна моттиг корабай хьоча колхозникша а.

Ихьагlалустена яхь балш кIъкъолладаьн лиша - лаьхьа уж гIандам. Цар дикка аттача бабаьхьаб ихьагIалустарий болх, къахьегама оасарле 16--22 процент лаккъош.

СУРТ А ТIА: ихьагIалустар бо-ла Л. Варламова дас лелача гIаьта тIа шиъ болаь деш е.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Укх пятилеткагIа кхъьхьарга оасарле 30 процент лаьхьен лъырхIаш химически хьоаса бена Клинскн комбината коллективо. Шин шерай яхе беттай кхъьхьарга оасарле 23 процент лаьхьенай. Комбинате эргашьхьа тоаеш я оборудовани, инжинерий кIорга лаьхьа оасарле йола машинашца установкаши ,керда технологически режимаш. Эластичин тай дара духьхьа-ja ТК — 500 яха керда машинера юкъейоаларг бахьан долаш къахьегама оасарле 1,5-за лаьхьен-пай.

СИХА КIОАРГЛУ БУРУВ

КПСС XXIV съезда решенеш тIа белгалдаьхьхад производстван эффективность лаьхьар бокхха лаьхьан болаш гIулакх ихлар. Цу даьлъе корттеграр да дIайохийтача къахьегама, материалий, финансон хIара единица-гIа хьалхара дукхагIа хуълийтаз. Из боих кхетамца яIаштIебьбаьккхад Старогрозненски буруз тохара баьхий управленне коллектшо. Пятилетка шиъ шерех ах шерех по тхоаш 98745 метр буруз. Из хуа дIаланагIа лаьхьлачу 1645 метр дукхагIа, хIата тIаийца хиннама социалистически декхарех лаьхьлачуз 795 метр дукхагIа.

Мелоан мехкIаьхьта кIеж а тоаш 14 скважина цу юкъе дIаеннай буруз деттарашца мехкIаьхьта. хошиц, хIаьта парех «Минеральпан-I» яхар мехкIаьхьта доадаш керда моттиг гуча а йоакхаш дIаеннай.

Буруз тохара сухал лакхъярах, химически реагенташ, электрическн энергиех кхъьхьарга оасарле остех, кхыча остхалех биаза пайда нйбарах нйслегIча пятилетка-гIа управленне коллективо пачхьалкхенна кхолладо 1384 кIорг сом,

Выпнкашъераша хьалъяй 22 буроан установка, из я плачагIа лаьрхIачуа цин вышка дукхагIа.

Социалистическн яхье яьнначу бригадашта юкъе кIъкъета дика кхъьхьарга хиларах дIадаьхьа ше, ва СССР мехкдаьхьта промышленности Министерстве «ДикагIойла буруз деття бригада» яха сий-лен цIин 2000 сом премин елар коммунист, буровой начальник Попов Михаил керте латтача бригадина. ХIаьта «ДикагIойла вышкаш ю бригада» яхь сийлен цIи а луш эзар сом премн елар Сигаев Николай керте латтача вышкаш ена бригадина. Вохх! бригадана енай «Грознефть» объединене дIаеннаш бригада» яхь сийлен цIерара. Уж я социалистическн яхье хьалха латтарш. Цареч я буровой начальникаш, коммунисташ Шпецов Дмитрий, Гребнев Александр, Кротов Георгий, Черненко Виктор, Васкаков Иван керте лаття бригадаш.

Къъьсгга дика къъьхьагIар дIабахьа нюнь бетта буруз тохара балхий управленне баьхьина. Цу бетта планагIа 3 эзар метр буруз тоа дезача цар тохар 3429 метр буруз. Уж толамаш кхы тIа а лаьхьен къъьсгган бо уж укх бетта.

А. ТИЩЕНКО.

Депутатех дола дувцарашъ

КЪАХЬЕГАРГА ХЬЕЖЖА ДОАЛ СИЙ А

Ялх-вохх! шу хьаьха еIзар соно Умашнева Ксения Александровна. Соно из йовзар уж тайпара нийслелар.

Хохий хьукъъам лакха клебеш хиларца цхьан хана цIи хеза яр Ленина цIерагIойла колхоз. Дукхабарашъ пешбохаш. Бабшдарашъ из маьхьа кулгуьга пачхьалкхенга йохкара планонн заданеи хсоачаш ца еш йисар колхоз. Цхьа юкъ яьлча юха а хьалха санна дика хьукъъам кебе болабелар хохаш лелабераш. Ала леза, духьхьал Умашнева Ксения Александровнас кулгалдеча звенос хьинаре хьакъъар бахьан долаш лелаберий сий лаьхьа ца хьоаш нигга. Цу шера ший участка хIара гектара тIара 220 центнер хохаш чуйийар звено коллективо.

Хохий хьукъъам лакха клебу говзанчаш аьина шин дIаяхар бригада Александровнайн цуи звено членийн, цу шера дукха яха йийгар планнл дика совгIа пачхьалкхенна хохаш дIачубаларх.

Ер шу долалуш Ленина цIерагIча колхоза цхьадола дахташ дIавелар керда вIашагIъеллача «Виноградный» яхача совхоза. Ксения Александровнен цуи звено членаш, хIъьта ишта пхелагIча комплексни бригаде хьакха балха хинна наха керда вIашагIъеллача совхозе дIачубаларх болх бе. Опытни дог цIенен кхъьегамсо хиларах тарра совхозна администрацие из хьожаз сомий бешамаш: бабшдарашъ лелаберча бригаде бригадирала. ГIалат бовлизар боахама кулгалхой. ХIана из кулгалдеи 40 саг ва. Бригада доалаьхьа я 7 гектар хьукъъам луш йоаь комсаш, иззал сомий бешамаш: 21 гектар хохаш, совхоза хьашташта лаьрхIа бабшдараш кходу участок

Массанахьа кхоае, дерригга хIама нийса дий хьажа еза цунна, нийта из хиича вIашагIъеллардан лаьхьа хьукъъам кхебе. ХIаьта бригада коллектив кхоаю массанаха: ший ханнаьха чакхдоаг бабшдарий культуташта оасар лелаш, царна хий дуллалга, комашен сомий бешамашшен Iунан деша.

Шоашта Iунан дарга хьежжа бIарг хьесташ оасарш пIена ра кхаш, дика летай комсаш, сомиш. Лаьха хьукъъам тубе лерхI бригаля чIагIдина.

Моттигерча Советаьпа депутатаьн кандидатаьн оттабеча хина, совхоза комсалш лелаберча новкъа раьза а волаш, къахьегархой депутатий Шелковски районни Совета депутатаьлга хаттар оттайнга Умашнева Ксения Александровна. Уж тешаш да К. А. Умашневе шийх бенна тешам бовберг ца хIъьарга совхоза экономика дIахо ойара, юртахой культурин хьашташ кхоачашдар, шоай юрт хозъяра ше ца кхоеш но хьинаре къъьсгаргIолаларх.

Юртахой шийх беннача тешама укх тайпара жоп ду Ксении Александровнас:

— Къъьсгамхой депутатий районни Совета депутата йоккха цIи лелаяр — из са сай лоIам хинна Iац, из ба халкъа лоIам. ХIаьта нах хьох тешаш хинча, тIакхиа из да цар духьа хьо ваха везийга, цар дег гIоззчен иразеречен вахар духьа кхоръам лоаттабе безийга.

Депутата йьнача цу тайпарча лелашта тIаьна тIатоха эшаш. Цо мел яхар нийса да.

Хоржамаш хулъча дийнахь, Гребенская яхьча станица харжахоша массара а раьза волаш кхаж тесар шоай халкъа тешамерча йоIа Умашнева Ксения Александровнана тIехьа.

М. ТКАЧЕНКО,
Шелковской районни редакце бохлю.

ГУРЖИЙ ССР. Чиатурн «Гларха бокъо 'а йолаш лоарХ марганца горо да: Цу йIалкIйча моттигто чIоагIа эпаш йоаь Владлена Советски Союза металлургически предприятеш Iалашъ а да Iеш, доазоа дехьарча мехкашка экспорте а йохйир марганец.

Тахан «Чиатурмарганец» треста рудникаша обогатительни фабрикашъ — вай хинарча техникана Iалашъ, цар оасарле йоаь Iесаь дегIайоагIа предприятеш я. Ухь шера горнякаша енай планна совгIа 26.400 тонн дикагIойла концентрат.

Технически прогресс яра кIезига дакъа дацан треста рационализаторашеи изобретателаш. Цар дош денпад ухь пятилетка фоице 600 эзар сом дахьа, парех 150 эзар — ухь шера.

СУРТА ТIА: Димитрова цIерагIча рудоуправленне № 8 йолча участок хьайIайбча карьер. Аьрдехьа — смена начальник Венера Татташвили, участка начальник Гини Бареладзе, хьайIайлларча разработай начальник Джондо Жоржаладзе

ТАСС фотохроника.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХА УЙЛА ДУХЙИЙННАЧА ХЬАСТА КЕРТЕ

(В. И. ЛЕНИНА ЦЕНТРАЬЬНИ МУЗЕЕРА РЕПОРТАЖ)

●

Iалъамате йоккхийча рычагаша сеина историн дIа-ioха лестадеш шцах ба вайна...

Владимир Ильича 50 шу дизара сийна эьча «коммунистически сапрене М.» Горькае аьнарш цу дегIайоагIа предприятеш я. Ухь шера горнякаша енай планна совгIа 26.400 тонн дикагIойла концентрат.

Технически прогресс яра кIезига дакъа дацан треста рационализаторашеи изобретателаш. Цар дош денпад ухь пятилетка фоице 600 эзар сом дахьа, парех 150 эзар — ухь шера.

СУРТА ТIА: Димитрова цIерагIча рудоуправленне № 8 йолча участок хьайIайбча карьер. Аьрдехьа — смена начальник Венера Татташвили, участка начальник Гини Бареладзе, хьайIайлларча разработай начальник Джондо Жоржаладзе

ТАСС фотохроника.

Iалъамате йоккхийча рычагаша сеина историн дIа-ioха лестадеш шцах ба вайна...

Владимир Ильича 50 шу дизара сийна эьча «коммунистически сапрене М.» Горькае аьнарш цу дегIайоагIа предприятеш я. Ухь шера горнякаша енай планна совгIа 26.400 тонн дикагIойла концентрат.

Технически прогресс яра кIезига дакъа дацан треста рационализаторашеи изобретателаш. Цар дош денпад ухь пятилетка фоице 600 эзар сом дахьа, парех 150 эзар — ухь шера.

СУРТА ТIА: Димитрова цIерагIча рудоуправленне № 8 йолча участок хьайIайбча карьер. Аьрдехьа — смена начальник Венера Татташвили, участка начальник Гини Бареладзе, хьайIайлларча разработай начальник Джондо Жоржаладзе

ТАСС фотохроника.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI, — 10 майс, 1973 шу.

КЪОНАЧА СПЕЦИАЛИСТИЙ ДАГГАРА

Октябрьски революцие орден лелоча «Красный молот» даларяхламе бекктокхамес заказ кхьчаш. Цеха кулгалхоша из кхочеллие мала хьожаве магаргаа хетт мастерашка, бригадирашка, партийний профсоюзний активисташка. Массеех сага цIи ныккхор цар, хIанна а цIьяние санна массанаю а лъалхарчарца цIи ныккхар токара-расточникна Ильясов Сурхо Абдулвахидовича. Шийна тIадилла цекхар массеза йиллача хена диязап цIенеи кхочачашцеп, кхьаккха брак йоацап продукци кийчъеш ва из, ъьяна лоацца характеристика елар пар пуина.

Кхайка пятимнутне хьанийхар Ильясов Сурхо — Сихен дакен кхочачашце дезаш бекктокхаме заказ кхьчад цеха коллектинага, из хьога кхочачашийта дерзкозаза, — ъьяр ниха гIузбенича цеха кулгалхоца.

— Юхь тIа велар а дъяна, фуд теш сох ництта тешам боалар — ъьяр Сурхос.

— Хьайна тIабилла бохь дани цIенеи биязап кхочачашбеш хилар, хъей продукцена юкъе 1а цхьаккха брак ца ницбойийтап хилар да тха хьох бIуболаре, ъьяна хьох деллар воахар. Шун сайх бенна тешам да боабе хьожаргаа сода, из заказ а ийце кабинетера аравалъна ше кхалъегап волча цекхе сихана болларца вода Сурхо. Ишетта бекктокхаме задани шийга ялярах дог тохаденна вар из. Заказ кхочачашцара бохь дIаболарбаьча хьалхарча минутанна тIалат велар кхерача Ильясна кхьтIа тIа хьапар деттар. Цхьабакъа, дукха ха ялалеха цо бохь бена станока цхе цо хьанъча оатхалий бокхка гуо хъейбра. Цеха кастеправ, ОТК бохлхой къажа цъяккха замечани йоацап кийчъеш ерриг оатхалап. Цудухьа ор хоаставеш дIайха дешаш аьлар цар. Цу гIулакхо Сурхой кхы а хIоарIаIга шийх бIуболарйар, дикагIа хьаIовра беш бола бохь. Йиллача хана кхочашцудурдигий тешъьяна хеташ хинна заказ массеех сахьт хенал хьажа чакхдакъкхар. Иштта хилар бахьан долаш из санна йолча бекктокхамера участакашна хьежаву из. Шийх бенна тешам по боабаь цъяккха моттиг ницбеънанаш из цига къьегап волча тхе мега.

Заводе моллагIа керда хIама дIадоладамарна ятгара хьажа кхочашдела Сурхо. Цига ше лъархIар толамца кхочачап а ду. «Профессионалга дикагIаар» яха сийлен цIи ныккара тIехьа социалистически яхь йоаржайгIар завода мехсайолча цехий бохлхоша. Цу яхьа юкъе а ваха докккий социалистически деккарап тIаййар Сурхос. Ший ниэн хьинари кхо на деш къьхьайгача цо завода, болхлоашта юкъе ятгара хьалхарчарца яькхар из сийлоа цIи. Цу цIера сий лакха а лоаттадеш тIехдика мара хилийтар цо ше кийчъеш йола продукци. Цудухьа ОТК-а бохлхой тIаьхьожам боацап дIаьа цун продукци.

ДIадалаяка цера тхе дел задани дъъ дийнаъь кхочачашъера йола нинцатгина хъал а лъяца яькх бальар цигара дукха бохлой. Цига а хьалхарчар мугIарутIам юкъеваъар Ильясов Сурхо. Дукха ха ялалеха сменагIа цай-ах пор ма кхочачапъе вальар из. Цох кхочачабаь а ца деи дентага деига лакхдора цо цай производственни хьокъамаш. ХIанз хIара сменагIа шишна норма кхочачпъю яъье хьалха латтача токара - расточника, коммунистическа къьхьегама ударника Сурхо Абдулвахидовича.

Цхе къьхьегаш болча комсомольяца, кагирхона тха къьхьегама ветеран, хьехархо оал цунах. Из яъье бальен довдап дац. Царна юкъе йоккхагIа и цун ну балха тIара стаж. ХIанз тайп-тайпара ъьх станока тIа болх бе зон Сурхома. Цай профессеган дика хетабу цо керда балха бьъхка къона специалисташ. Цъъа шу дIадодап цо ъьха-ин къона специалист па кийчеш. Уж ас массара ялена а тIехъа цоай балхах лаъъа пунца дагавоалап, из чIоагIа лоарIаши сийдеш ва. Иштта ше везавалийта, сий лайта ховш оамалап я Ильясова деттах йоакараш.

Ше къьхьегача цеха коллектив чIоагIа боча я Сурхой, хIана ъьлча хIанз цунна хетачок массеза а ший хургбаь къьхьегама никъ карлалъабо по. Цига дIайпав из КПСС членала, ВЛКСМ заводской комитета членала керзкав из. Цу балха шийна тIадилла декпар цо цIена кхочаш ца деш цIийала вийзавац пун.

Цъянаре къьхьегап по дъъха бацца дика къьхьегама толамца къьхьегама книжка тIа дIа а яздеш ъьяча барклалца, тийнача сийлен грамоташа, ахчан совIатгапца дукхахъа а белгалдаьхкаш. ХIана ях цера план хIанал хьалха кхочачпъера яьржача яъье болххоша юкъе хьалха а латташ пятилетка тIехьяра цеца чотах къьхьегаш па Сурхо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: болх беш ва токарь-расточник С. Ильясов.

И. ПЛИЕВА сурт.

БОЛХ ЦIЕНА БЕШ ВА

Иштта оал вай шийна тIадилла декъар чIоагIа бекктокхаме хеташ кхочачашцеп волча сагах. Цу тайпарча болхлоеш па Ленинска РОВД-е милице сержант, комсомолец Гомяшин Александр.

Советски Эскара гIулявх дъъ ваьъча 1969 шера милице организацна баьца а пена шийх къьхьегама ницъ дIаболабаьъб цо. Цу хана деиз дукха за яьяна ше а шийна хьалхаяка оттадаь деккар цо дика кайбалъяш сиъен кхочачашцар балъяш лоаши дукхаеп нов. Гомяшин шийца цъъяна болх бена новкъостанта а, кулгалхоцанта а. Из бакъдара кхочачам ба дIъъ ну гарта йолча хана цунна республика чурта гIулакхий министрон пооай работдела начальникан кхтъосза ахчан совIатгашш баркалаш аьнилга белгалдина.

Милице сержанта нов. Гомяшина дукха дийнаъ тайп-тайпара зудамаш даьй общественни порядок телхаьяш нах. Дуккхаза чIоагIа кхерамеча зуламхошца дегIаьа а

СУРТА ТIА: милице сержант А. Гомяшин.

ухаш уж карахулъа бийзаб цун. Аьттув боалаш ва, оал поск, новкъостаца, цъъабакъаза из аьттув атта-боакхаш ялар — деина цо терхьа тIабахитта ший балха гонал лакхъеш физически ина чIоагIбеени хIарах хьахулаш да из.

1970 шера деиз республика чурта гIулакхий министерства Сийлен доска тIа доал Александра Гомяшина сурт. Хьана 1971 шера «ЧИАССР МВД дикагIвола милицонер» яха цIи ныккар по, цуа тIехьарча шера «Милице отличник» вир поск. ТIакха СССР съъяъь из бIаь ну дIаарцеп Нохч-ГIалгIайен автоном 50 шу дагарзен яьржача социалистически яхь итогех Ленински чурча гIулакхий районна отдела «Кинагтвола милицонер» яха цIи ныккар пуна.

ХIанз Гомяшин Александр участковни инспекторалла болх бен ва.

Д. БОРИСОВ.

БЕРАШ ХАРЦАХЬА ЦА ЛЕЛИЙТАРА

Берий приемник — распределитель яха учреждени милице болхлоеша цъъяна яхелета бераш дер дайна айна юкъе ца лелийтарап гIарга зуламаш ца дайтарап гIаьъ къовсам ноаттабе бесаш я. Рубан Владимир Кондратьевич начальник волча республикански приемник болхлоша цIай балха гIулякхан общественностага айхха дувзаш леладу. Царна дика хов школе, производстве, дезаше беранта нийса яхетам балорах кхувш йоагIача тIехьано социалистически общежите бокъонаш кхоачашъера тийна долиа.

Приемника болхлоша кхер-кеста общественни организацеша къмаьлаш ду. Иштта, нов. Мержуловас духхха ха йоацап № 15 йоаттъ школе яь беседа «Келетарап айла юкъе лелара бахьанехун цар зуламаш дарахь» яхаш ар. Цо дукха масалаш а кхувлаш дIаГойтар шой дезалхочуьа боагIаш бола хетам цо ТВД луча гIайнозной берех мел зуламаш дуьа.

ЧIоагIа бувзам лоаттабу берий приемнико Советий исполкомашкарча кхелетача берий гIулякхан къастдеча комиссеша. Цйи чIнарга цъъа приемнико баь доам бувцаш заседани хул къахьегар-хой депутатий Ленински райсотве та исполком. Исполкома комиссесс шоай берий йоахъо ца ярах, уж харцъяхь лелярах шек боанеча дъъштен нохкоштен административни бекк бу Масала, итт шу дъъначу Мариэй нана йоаь граждански Ярошек йиънга гIун къаръкъ мелаши харцъяхь лелаш, хIаъта йиГIг ший лоГIаш йиГIг витан хиннаш. Иштта во хьувзача наьъагара йоI хъяьккха детдоме дIелар.

Каст-каста приемнике доалаяр цермашина тIа а дъяйне хоза хета кехкахуш доам берашн кхелета барашь. Городе Ессентуки яхаш хинна вуриятта шу дъъна Мекоева мехка городанка да дIа - юха лелаш, хIамаш лечъкъеш ялар дешш дийнай. Из бахьан долаш халъхъ судо чуьллара ха техар цуьна. Хъяьта пхийтта зъъина город Астраханерча ГПТУ-ъ дешарца Сурен Мкртаг Трезвенски возьзае поездза тIара Ю я въяькха приемнике воалаяр, иштта цига воалаяь хилар ъуъйтъ тIа цIена Кондратов а, «Хьекхалуш» бола новкъостий шоай бах-бахьна юха бахийтар.

Дукха деце я долаш да харц ваъара нъъ лелабеча бокъонташ воча 1отхъама «Халийледенен ъуламаш деиз дола берап. Цу тайпара хъяьна Рибова Алла цо нахъа хIамаш лечъкъеш ялх ну дакхха чуьллаь.

Приемнике болхлоша даьаь айха бувзам лоаттабу республике милицерча берий приемнике. Цу пIелой инспекторашца цъъяна школашка, учреждененка беседаш ю дар. Нагахь санна берг хархдалар дайх нохкой бекъагIа хуьлу дезаш цу тъъяьккха ялгата деттаь дуьа приемнике болхоша.

Халахете а, хIанз болъяь ба шоай берап ярзас доаш тъъяьккхедара цъъяьккха саготе ши боацца дай-нохкой. Цъъабогчар хъелета комиссеша. Цйи чIнаргIа цъъа приемнико баь доам бувцаш заседани хул къахьегар-хой депутатий Ленински райсотве та исполком. Исполкома комиссесс шоай берий йоахъо ца ярах, уж харцъяхь лелярах шек боанеча дъъштен нохкоштен административни бекк бу Масала, итт шу дъъначу Мариэй нана йоаь граждански Ярошек йиънга гIун къаръкъ мелаши харцъяхь лелаш, хIаъта йиГIг ший лоГIаш йиГIг витан хиннаш. Иштта во хьувзача наьъагара йоI хъяьккха детдоме дIелар.

Каст-каста приемнике доалаяр цермашина тIа а дъяйне хоза хета хелкахуш доам берашн кхелета барашь. Городе Ессентуки яхаш хинна вуриятта шу дъъна Мекоева мехка городанка да дIа - юха лелаш, хIамаш лечъкъеш ялар дешш дийнай. Из бахьан долаш халъхъ судо чуьллара ха техар цуьна. Хъяьта пхийтта зъъина город Астраханерча ГПТУ-ъ дешарца Сурен Мкртаг Трезвенски возьзае поездза тIара Ю я въяькха приемнике воалаяр, иштта цига воалаяь хилар ъуъйтъ тIа цIена Кондратов а, «Хьекхалуш» бола новкъостий шоай бах-бахьна юха бахийтар.

Дукха деце я долаш да харц ваъара нъъ лелабеча бокъонташ воча 1отхъама «Халийледенен ъуламаш деиз дола берап. Цу тайпара хъяьна Рибова Алла цо нахъа хIамаш лечъкъеш ялх ну дакхха чуьллаь.

Приемника болхлоша къор-кеста общественни организацеша къмаьлаш ду. Иштта, нов. Мержуловас духхха ха йоацап № 15 йоаттъ школе яь беседа «Келетарап айла юкъе лелара бахьанехун цар зуламаш дарахь» яхаш ар. Цо дукха масалаш а кхувлаш дIаГойтар шой дезалхочуьа боагIаш бола хетам цо ТВД луча гIайнозной берех мел зуламаш дуьа.

ЧIоагIа бувзам лоаттабу берий приемнико Советий исполкомашкарча кхелетача берий гIулякхан къастдеча комиссеша. Цйи чIнарга

Доазол дехьара
ЗОЛГАЧУЛАЦАМ ДОЛУ ГАЗЕТ

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

СССР — БОЛГАРИЯ: ДОТТАГІАЛИ ВОШАЛИ

Болгаре Халкъа Республике вахача КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лаккехьачча Совета Президиума Председателя И. В. Подгорне официальни доттагІаЛа визито цІаьхьа а хьахьоху, марксизма-ленинизма юкъарча идеалашен керда общественно хьалъеча, дерригача дунен тІа машар оттабар дукъа лоаттабеча кьовсаме лерхІараш цхьатарра хиларан цхьана четаме шин меттан халкъан юкъара доттагІаЛа, вошал, цхьана леладу гІулакхаш дохаргдоаган кхиар.

Дег тІарча безамца вІашагІбетталучен беседаш ечеи хана Н. В. Подгорнеи БКП ЦК Хьалхарча секретара. ГІИРП Парчахьалкхен советан Председателя Т. Живковаи дийпар СССР-ан Болгарнеи юкъарча гІулакхий дешан а дунен халкъаната юкъара лоарХІаме проблемаш а. Іалаьмате боккхача безамца тІаийнар болгарски къаьгамчона советски хьаша. Из къьсдта шиъра белгалдаьлар «Универсада» хьаша йоккхагІ йойча софийски зале хиннча Болгаро - советски доттагІаьа митинге.

Советски-болгарски гІулакхаш массаза а хиннад, хІана а да социалистически механата юкъера бокъонца пекъарашца долча бувзамашна повкъеделлина а дешан дола гІой дог тешна а дешхьахьокхаш дола лаьцна. Хьагучох, шин мехка вахаре цхьаннча область яц вІашна гІойлге йойча тайпара цар цхьана леладу гІулакхаш дикача оагІорахьара ца хІуш. СССР-о техничечески новкъостал а ден болгарски лаьттан тІа хьалъхьан а хьалъеш а я йоккхий электростанцеш, машинашкъов металлургически заводаш, химически кхиЙолен предприятеш. Ше массаза а доазол дезьа дохка кхуьЙийтан дола лучха товарашца доаттагу вайна Болгарга. Шинна а мехко айхха цхьана гІулакхаш дешар дунен халкъаната юкъерча арене, хьинаре дакъа лоан ВІашавски Договоран СЭВ-ан юкъе. Болгаре тешшаме кхоачашу. Советски Совюзарча доттагІаЛа молгІаЛа садоалаччча хІаманна малхи фон ме мара вахара хиланна дарригоаган ца болгарски халкъа, аьанача пий тІехьавашна дикача вашший Георгий Димитрова васкет.

Дунен процесей берригача леламаш тІа-тІа тІоагІаргІа воздействин еш йолча дунен социалистически содружества цхьоагІон кхоталарш тІоагІарца юкъе керда леоарХІаме дакъа лацар саина доарХІ социалистически механи кепайбазно реЖарашца йолча Болгаре вахача нов. Н. В. Подгорне визите. ХІанна дунен тІа, цу халъе оппозиционни континенте а, «шийлачча тІемагарен» конфронтацешкарен тайпатайпара общественни строин йолча паччахьалкхенаша юкъера кхоачам кІалъбаргалъен гІулакхаш тоадаларгІалъен ласташ латт нижъ. Цу тайпара дика толамаш этгара хьалха социалистически паччахьалкхенаш вин влияни йоккхагІа хиларах а цар арахьара политически ниКъ вІашна дагаЛ ювлашна цхьана нийсбенни лерргІа чакхбоаган хиларах а хьахинна хІамаш дь.

Болгарски кулгалхошен кхъьсгамхошен дег тІара къоьлалуу КПСС НК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев дуккха хл доаганан ФРГ-е, США, Франце вахарах хьхинарам. Дуккха хл йоаган Соне це къьлаьлл деш Т. Живкова хьалхайкалар: «Дуккха ха йоаган чакхъьлина США вахача КПСС ЦК Генеральни секретарга Л. И. Брежнева визит, цига кулгаш ядаь соглашенеш, Париже вахача цун визит, дуккха ха йоаган из ФРГ-е вахар — цу дерригача тІаманна тетрара дика хьалъехь дунен тІа этта керда политически хьал, КПСС XXIV съезда тІаийца тІорьъьлина дика машара Программа беркате хиларэ».

КПСС НК апрельски Пленумо белгалдьаьккхар, вай парте социалистически паччахьалкхенан тІеэдина тІолла ше къьмаьл деш КПСС НК Генеральни секретарга Л. И. Брежнева аьннаг: «Іалъмате доккхий зуламаш дьи милиционаш нах бозбьи дола агресивни тІемаш цкъа хьийна иа Іеш хьийна кхуьрг хинна Европа кхы курчйоаган дІалъа еза. Тхона дов цун моттиг кердача континент — ерригача паччахьалкхенаша юкъерча машара, вІаии юкъера тешама, вІаии тоЙлге йолча тайпара цхьана леладеча гІулакхий континенто дІалаца».

БИРЖАШКАРА КХОХНАМ

Малхбузеневрпейски валютни рынкашна юха а низкъала эттад гІулакхаш. Керттерча финансови биржанна — Лондоне, Франкфурт - на - Майне, Париже, Цюрихе, — дІаха а далъйо латт доадар. Кхоккам кхы а дуккха гІа чоагІенна цІаьхьа, дага а доаган цин маркана 5,5 процент рената ваьлье а ше дарлар. ФРГ правительства хьахьайкадьлуч тІехьагІа. Из хІанз шоздагІа ьа ревальвацин а цунна ух тІехьарча кхаь бетта. ХІанз цун курс долларага пийсйача 1969 шерарчуа 55 процент лаккагІа я. ФРГ федеральни банко хьахьайкадьлуч. Малхбузен валютни системе марказ «долларага Даийккхача ший лоарХІаме долларага шоллагІа резервни валюта» хинна. Малхбузенермански аьчан еднициа инштат тешаме хьларо дайлуш латта долларан Франкфурт - на- Майнерча волютни бирже чутгардаларга вут, хІаьта цунах кегара цинсцинцин хул.

Ший ахчан единица официальни курс лаьхьас лаьрхІан Боннс, цкъа - дале, спекулядеш лаьгІар духьа а шоздагІа - дале, Юкъарча рынка пхе доакъашхочун (Франце, Бельгие, Голланде, Дане, Люксембурга) валютаи курс цун ца хоздаар духьа а. Царца «коллективно» хувцалу марка долларага пийсйача («йисне» вокх кхаь паччахьалкхен — Англе, Ирланде, Итале — ахчан курсан шо-шоаш «нек деш» я). Малхбузенермански ахчан единицина ревальвацин а девальвацин ширта мехка дезцуш латта ЗІамаш маьлаш вохоза безам болаш Боннхиларца дувздаенна а да. Экономически хьал дертІа хилча, ахчан курс кхыча валютацца нийсйача лаккъяро импортни товарий мах байбу, маьхаш массе метто дайлаларга вут. Цхьабаккъа хІанз шоздагІа ьермански экономика кІоаргга чоьхаенЙ, хІаьта цІаьхьа шоздагІа ьа ревальвеце из ерзайнот тамаш я

Д. ДЫМОВ,
Ю. КОРНИЛОВ,
О. АНИЧКИН.
(ТАСС).

Кхаьля я сингле. ЛаьЛо дерг дола дог1а. Кхаьда кІиранДийнаьх Туйрийна барХІ сахьат даьлча Грозне керттерча В. И. Ленина цІерагІча майда тІа вІашагІкхийтта кагирхой сихлуш бан дІаяха боха, Дог гІоза ва хІара вар.

Малашб ужІ Сенах я пар дега гІоьлге?

Уж ба Нохч-ГІалгІай автономни республике ужк шера ийсса-гІа вІашагІьелхача гІишлошъеча студенчески отряда боецаш, каларча пятилетка кхоалагІча, хоадамбеча шера шоай кхаьсгамна Даьхен рузькъа соединкха лаьрхІа, карагІалъинар мелла доккха хиларах, дох кхоачам бен самал йоаган кхоачаца кхоачаш тІехьен вокалаш, В. И. Ленина памятник хьалха отрядашка дІаэйтта уж хьалхашка латта декхараш кхоачандара низ, знанеш, хьнар цюш іходерг ца хиларах Даьхенна тешам бала.

Ла а эу Дерригача дунен кагирхой Х-ча фестивала цІерагІча Нохч-ГІалгІай АССР гІишлошъеча отряда Даьхенна дош. Бехьтохкаме да ма. Цаьа знанеш кхо бІаьн сар чуноагІача республика гІишлошъеча отрядацарча кагирхоша дош ду 1,3 миллион сом капиталовложенин яь обьекташ хьалъаьга балхаш сийленна чакхдаха.

ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомо, гІишлошъеча студенчески отряда штабо В. И. Ленина цІерагІча майда тІа студенчески отрядаН цІаьхьа кІоаргга чоьхаенЙ боеташ накъабехара хетаьча митинге хьийхьар партийни советски боллхой, гІишлошъеращ, къхьегама ветеранаш.

Митинге оцанаш кхамаьл деш Серноводскерча юртбоахама техникума студенчески линейни отряда командира Эльмурзаева, Грозненски механата института студентка—отряда боеца Павленкос белгалдир хьалха дІаяхача шераШка вай республике вІашагІбийххача гІишлошъеча студенчески отрядашка дакъа лоаиаш хинна кагирхоЙ Казахстане, Карелие вай республике — уж болх бен хиннача масса а моттиге, хІанз а тІехь безамца хьохьабеш хилар. Духха да кагирхошта карагІдаьнзираш: автомобильни машинен наькъаш дийххад, тІаьш тийххад, промышленни юртбоахама объекташ хьалъаьй, нах чубаха шеноШ даьд. Кхы а массагІ я уж студентай отрядана ях объекташ.

Вай берригача мехка болх бен хургйоача ах миллион сонгІа саг чувоагІача кагирхой отрядий ухьа дІакха да вай республика отряд. Доккха да укх-шера хьалхашка латта декхараш. Республика а, мехка тайп-тайпарча: мийнигкаш а хьалъе еза лоарХІаме объекташ.

— Тха хІарЗвар дика кхетадеш ва! 13 миллион капиталовложени йола обьекташ: лоапдача юкъа хьалъехь втача декхарех доацІаьнга. ЦІьабаккъа, къоьлала карагІ па даллала дац уж декхараш. Оаха доШ ду уж сийленна кхоачашдеш — аьлар-пар.

Къьсдтача терказма лаДийГар кагирхоша Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управление начальника заместителя. нов. Спиранске дахча къамаьлаеш. Из кхетадеш а,дь. Хтаьа аьлча вай республикера обьекташ хьалъе бусаш болча катайча наьхен меххарийн къьхьегама овсарле, царна бахара хьалаш а1ашгІехьалгІаьрах, гІишлоЙн материалаш цахаддаш лоаттараЗар тайша да.

Митинг чакхйоаллаш В. И. Ленина цІерагІча майда тІа деш гІишлошъеча Ерригионни студенчески отряда центральни штабо дахча кхайкарала дешаш.

«ГІишлош ешча Ерригионни студенчески отряда центральни штаб тайша я кхоалагІча къьхьегама семинара берригача доакъашхоша, цхьаьне санна, Ленински комсомолс тІаодилла сийдолеи бехкторхаш ден декхар кхоачандара цІоай низ, знанеш, хьнар дІаэйтрхьара, тятилетка кхоалагІча, хоадамбена шера планаш КПСС XXIV-ча съезда решенеши бахаре кхоачашъера ерригача советски къьхьа къовсаме лоарХІаме дакъа лоапдаргхилараХІ».

Митинге дакъа лоаиаш хилар КПСС Нохч-ГІалгІай обкомо секретарь-па М. А. Керимов, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома отделий чаведующеи Н. Н. Гойгови Р. Н. Тимошенкои.

М. РАШИДОВ.

СУРТА ТІА: В. И. Ленина цІерагІча майда тІа хинна митинг.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ахача кемаца цхьана гидрометеорологически флота флагман.

СУРТА ТІА: «Академик Королев» яха Дальни Востокерча

Ю. МУРАВИНА сурт.
ТАСС фотохроникаа.

Г. З. ИОАННИСИАНИ

Ший 86-ча шера чувенича хана ехкахан Къьнбаседа Кавказе революционни боламе къььлаГІарех волла дакъалацархо, 1906 шера дена КПСС член, совюзни лоарХІамера персональни пенсионер, город Грозне сийлен гражданин, ший дерриге вахар Дьхьена, тешаме гІулакх дара, коммунизм хьалъеча сийлазьча гІулакха дІалуш хинна Григорий Зиновьевич Иоаннисиан.

Г. З. Иоаннисиан ваьа 1888 шера Саров яхача Азербайджански юрта. Ремеслени учишще чакхъьлъьклуш тІехьагІа бешамаш, хььсабешамаш, чилла лелабара дьхьера специальность еллар цунна. Къьхьегама никъ дІаболабир но 1906 шера Бакурта Мангашева механдьятта промысловка телефонист а волаш. Цу шера а РСДРП Бакински организацца члена нахалла вахар из.

Механдьятта промысланца нов. Иоаннисиане хьинаре дакъа лоаш партийни балха тІа, вІашагІ1ехь доккха «Правда» газета фонде яха гуздегІа, забастовкашка хьинаре дакъа а лоапаш.

1914 шера декабре эттара хьалха лоаш, дІаволъийт, 1916 шера цигара веда а веде Степан Шаумяниа цхьана Грозненера партийни болх вІашагІехьбоаккх. Г. З. Иоаннисиан вар «Кооперация» яха Грозненски потребительски кооперации вІашагІ-еллар а цун хьалха председатель а. Цо вІашагІьеллар Грознерча конторски торговопромышленни болхьлой профессиональни Союз, цига иун председатель хилар цунах. Из вар большевикий Грозненски партийни комитета чувоагІан а, Совета депутат а.

Г. З. Иоаннисиане дакъалъьлаш Грозне бІаь дийнахь хиннача тІем тІа. Гражданскин тІом даьттача цершка парте ший анкал а вьь партизански отряда штабе вохийт.

1920 шера март бетта, партизански отрядо город Грозный хььякхача, Г. З. Иоаннисиан Грозненски Ревкома председателлара хьоажу, цуьа тІехьагІа массеи бетт бальча Грозненски Окружной Совет-тан Горбсоветан председателлара хорж.

1922 шера нов. Иоаннисиане РКП(б) Горски обкома составе хержа хилар, болх бар хоозалагІа, секретарь а агитационно-пропагандистски отдел заведующи а волаш.

ДІаха Г. З. Иоаннисиан РКП(б) Грозненски контрольни комиссе безктохкаме секретара, «Грозненгіъ» Керттерча контора управляющи, Нохчий обьяснялкома председателга ьхьакара заместитель, ВКП(б) нохчий областной контрольни комисс председатель волаш хилар. Обкома бюро чувоагІан вар, дьякъалийлар областной, краевой съездашка, партийни конференешка. Советий Ерригроссийски массеих съезде дакъалоацаш хилар, парте XVI съезде — решающи голос йола делегат.

1935 шера, ВКП(б) ЦК-ера марксизма-ленинизмин курсаш чакхъьлъьчуу тІехьагІа Г. З. Иоаннисиан Белоруссе хьокхару ВКП(б) ЦК-ера КПК Белоруссе гІоллярча партколедже члена а волаш.

1957 шера унахлІеио дика ва хиларах пенсе вахар.

Коммунистически партена, Советски паччахьалкхена хьалхашка дика гІулакхаш карагІдаьнзираХ Г. З. Иоаннисианна «Зник почета» яха орденни медальаш ешнаш.

Г. З. Иоаннисиане — коммунизма гІулакха хадданна къовсам доаттабьчун — вахара сийлахь а бокха а никъ Нохч-ГІалгІай АССР къьхьегамхошта къьхьан тешам хургйоа.

Къьхьегіъоаш - коммунист, залиЙ саг, Даьхен тешаме вої дуккхача хана тха дага даттарга.

С. С. Аирапкин, М. Ш. Баматоршева, Х. Х. Боков, О. С. Беденев, Б. И. Бресланский, С. Х. Боков, Р. В. Вахаев, А. Т. Галенская, П. Н. Громов, Г. Ф. Галиева, Н. Ф. Григоренко, М. А. Дорохов, Г. А. Дмитриев, А. Ф. Дьяпшер, В. И. Жигалов, Г. И. Инарнаев, М. А. Керимов, К. И. Осадиев, Н. Я. Правенький, Р. А. Салгаиова, К. С. Салтаханов, В. К. Сталинков, А. М. Самсарев, В. И. Шамардин, В. А. Шаронарин, А. А. Шувашвинавин, Г. К. Шнрлев, Г. В. Яромевский.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

1966 ШЕРАРА 3 ПРОЦЕНТИН ЧУРА ЙХАДЬ БОАГІА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЗАЙМ

1973 шера 30 июне гор. Ленинграде лоаяаьча заема кхаж бенача 66-ча тиражка.

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаб заема ерригача шоаштхьен шин разрядерча серейн облигацейн укх номерийн:

Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ера болорш сомашца	Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ера болорш сомашца	Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ера болорш сомашца	Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ера болорш сомашца
100740	1—50	100	133851	1—50	40	165139	1—50	100			
100747	36*)	500	133928	1—50	40	166242	21*)	1000			
101208	50*)	500	134314	09*)	40	166474	02*)	500			
101950	1—50	100	135424	12*)	500	167514	1—50	40			
103834	09*)	500	135539	09*)	500	168196	1—50	40			
104088	24*)	500	135604	25*)	500	168459	24*)	2500			
105051	15*)	2500	136999	46*)	500	168461	32*)	500			
105211	1—50	40	137461	49*)	500	168472	34*)	500			
105382	28*)	500	137554	1—50	100	170286	1—50	40			
105430	11*)	500	138228	09*)	1000	170461	1—50	40			
105598	30*)	1000	138711	1—50	100	171196	47*)	500			
106719	41*)	500	140497	06*)	500	171470	28*)	500			
107332	02*)	500	140798	1—50	40	171875	30*)	500			
107591	1—50	40	141230	1—50	40	173135	32*)	500			
107925	18*)	500	142448	48*)	500	173201	20*)	500			
109065	1—50	100	143957	1—50	100	173823	05*)	1000			
111469	29*)	2500	144191	1—50	40	174258	1—50	40			
111487	23*)	500	144880	03*)	500	174858	1—50	40			
112272	1—50	40	144889	20*)	500	175011	06*)	500			
114285	02*)	500	144935	18*)	500	175762	01*)	500			
114522	43*)	500	145430	49*)	500	176182	20*)	5000			
114666	20*)	500	145585	16*)	1000	176203	13*)	500			
115342	1—50	40	146241	34*)	500	176429	25*)	500			
116409	1—50	40	147515	47*)	500	176592	48*)	500			
118204	1—50	40	148158	05*)	500	176868	1—50	100			
118480	11*)	1000	148417	27*)	1000	177298	39*)	500			
118765	44*)	500	148538	1—50	100	177763	02*)	500			
119226	32*)	1000	148539	49*)	500	179012	1—50	100			
119242	1—50	40	148750	24*)	500	179497	46*)	500			
119751	09*)	500	148807	16*)	500	181527	25*)	500			
119798	33*)	1000	148839	22*)	500	181817	1—50	40			
120134	1—50	40	149971	42*)	500	182404	1—50	40			
120171	19*)	1000	150102	23*)	500	183084	04*)	1000			
120246	44*)	1000	150346	1—50	100	183098	1—50	40			
120519	47*)	500	151102	1—50	40	183802	1—50	40			
120522	28*)	500	151162	10*)	500	184982	28*)	1000			
121100	43*)	500	151489	48*)	500	186178	37*)	500			
121465	50*)	500	151595	48*)	500	187926	1—50	40			
122056	27*)	500	151605	20*)	500	188471	03*)	500			
122153	50*)	500	152390	1—50	40	189547	02*)	500			
122166	1—50	40	152391	19*)	500	190435	1—50	40			
122514	17*)	500	152535	15*)	500	190796	18*)	500			
123690	21*)	500	153447	25*)	500	191022	43*)	500			
124603	24*)	500	153520	1—50	40	191547	43*)	500			
124667	01*)	500	154785	19*)	1000	191610	38*)	500			
125009	1—50	100	155957	20*)	500	191660	25*)	5000			
125042	21*)	1000	156061	05*)	2500	192030	1—50	40			
125584	1—50	40	156256	13*)	500	193126	25*)	500			
125614	33*)	1000	156986	44*)	500	193146	49*)	500			
126586	1—50	40	157584	31*)	500	194295	13*)	500			
128015	44*)	2500	158549	36*)	500	194543	15*)	500			
128314	36*)	500	158626	46*)	500	194830	39*)	1000			
129066	01*)	500	158998	1—50	40	195675	04*)	500			
129266	19*)	500	160230	02*)	500	196650	25*)	100			
130119	15*)	500	160915	1—50	100	196829	47*)	500			
131037	1—50	40	161074	12*)	500	197509	1—50	40			
131335	1—50	40	161133	1—50	100	197823	23*)	500			
131356	16*)	500	161161	15*)	500	197975	14*)	1000			
132353	47*)	500	161973	41*)	500	198702	38*)	500			
132508	16*)	500	163393	44*)	500	198779	20*)	500			
132803	38*)	500	164018	25*)	500	199315	46*)	500			
133036	1—50	40	164842	37*)	500	199535	17*)	500			
133384	40*)	500				199904	30*)	1000			

*) Цу серех йолча вокх 49 номерах хІаране 40 сома кхаж бенаб.

Таблица тІа хьахьекхаб тІехьа сома маьха йолча облигаци мах.

Тіт сома маьха йолча облигаци бенача кхаж из ду.

Бенача кхаж юкъебоьхьаб кхаж бенача облигаце ший мах.

Нохч-ГІалгІай АССР госгрудсберкассайн госкредитен Управленин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 июль

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Керкадарадж. 9.45 — «Керкеме юхьалоь. зар» яха телевизионни художественни фильм. Хьалхара сери. 11.45 — Дешцархошта. Кхьамбарий творчеста. 12.15— «Кьонах» яха телевизионни хьажарий кхетар». Телевизорашка хьажарий письмой йоза передача. 13.00 — Бос. бола телевидени. Кхерам оацош. 15.40 — «Къьмаьл мастера декет» яха телевизионни художественни фильм. 2-гІа серн. 16.45 — Сомай безамаи лелаяьте йоза передача. 17.15 — ДешхьоагІа йоза «Бокъонца йоза» яха передача. 17.45 — Нохч-ГІалгІайку гІолла. Информационни программа (эрсий гІалгІай меттала). 18.05 — «Керадечи цІеношка бага чубоахарца» яха документальни фильм. 18.30 — «Сийлаьл - доккхача гІулакха тІехьара бІгъоьл». Кукълоан. 18.35 — Дунен халкъаната юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.50 — Кинохроника. 19.00 — Сатирически объектив. 19.20 — «Сага закони». 19.50 — Керкаме яьа. «Хьовзара яха телевизионни художественни фильм. 2-гІа серн. 21.00 — «Хьо». Информационни программа. 21.20 — Босбола телевидени: Йагача атаеткаях йоза СССР чемпионат. 22.00 — Кинопанорама. Барзіагіагіа йоза московски дунен халкъашта юкъера конкурсан. 23.00 — Къьлаяча мастера вагаеТ» яха телевизионни художественни фильм. 3-гІа серн. 23.45 — Шахматни школа. Къьлаяча яха беседа. КПСС Ведунски районна секретара Хажимова выступлени (нохчий меттала). 00.45 — «Вай ши-дустриальни мотІе» (эрсий меттала). 01.00 — Керда хоманан (эрсий, нохчий ГІалгІай меттала).

11 июль

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Нохч-ГІалгІай симфонически оаьрган (эрсий меттала). 9.45 — «Ленинск - дешарца шу» эрсий меттала). 10.00 — Юртбоахама къьхьегамхошта керда концерт (эрсий меттала). 10.40 — Юртана вахар (нохчий меттала). 10.45 — Нохч-ГІалгІайне индустрин (гІалгІай меттала). 11.00 — Керда хоманан (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 11.30 — «Кагирхой нахар» (нохчий меттала). 20.00 — «Къьмаьл жимерий ашарш» яха цикларца передача (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш мархаш я йолаш, делийлеле цхьацаЙочча моттигашца кІезиг кхерам а, цІа-къьркъьнаш, мазихбулехьара секунде 5—9 метр чоагІа муХ а къьклаш ха хила а фегара температура, республике гІоллеи 23—27 градус йІоккхал йолаш хила а тарлу. 11 июлера 14 июле кдачаадиа кокъокъе доГІа а деЙхан, ди а къьркъаш, бе-гаш оагІорахьара 2—7 метр чоагІа муХ а къьклаш ха хилеи фегара температура бийсашка 11—16 деношка 11-чи 12-чен июле 20—25, 13-чен 14-чен июле 24—29 градус йІоккхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанцин.

РАДИО

10 июль

6.30 — «Юртара ца воаш» (эрсий меттала). 6.45 — Хоманаш. 6.55 — Хаьт. там. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Нохч-ГІалгІай радиожурналиста аьшарш (гІалгІай меттала). 8.45 — «Тема сийлен яьлъа яха очерк (гІалгІай меттала). 10.00 — «Интернационални дехьара къьсе» яха беседа (гІалгІай меттала). 10.15 — «Индустрие боаяь гІо» (нохчий меттала). 10.30 — «Да, телевидения ду аудитории сеннга летт» яха беседа. КПСС Ведунски районна секретара Хажимова выступлени (нохчий меттала). 10.45 — «Вай ши-

11 июль

6.30 — Боабола телевидени. «Дошо Орфей» яхача эстрадни илей —Іъгіа дунен халкъаната кьъьлара фестиваль. 8.25 — Боабола телевидени. Йагача атлетизмах йолча СССР — чемпионат. 9.20 — Керкадарадж. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.20 — Хьь хоадамбоаган хиннйта. 19.40 — Цовна, берзин. 19.50 — Ярсьа — Боабола — Спортивни обозрени. Футболе СССР-а кубок. «Динамо» яхача Центральни стадионера трансляци. 21.15 — «Хьо». Информационни программа. 21.45 — Боабола телевидени. «Дошо Орфей» яхача эстрадни илей —Іъгіа дунен халкъаната кьъьлара фестиваль. 23.45 — Боабола телевидени. Йагача атлетизмах йолча СССР — чемпионат. 23.10 — Керкадарадж. Передачай программа.

11 ПРОГРАММА

19.20 — Хьь хоадамбоаган хиннйта. 19.40 — Цовна, берзин. 19.50 — Ярсьа — Спортивни обозрени. Футболе СССР-а кубок. «Динамо» яхача Центральни стадионера трансляци. 21.15 — «Хьо». Информационни программа.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехтохкама секретара—3-34-38; партийни хахарен культурен отделий — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет продуан синпоа-рен, орен, шиаттен дешнна.

СФ05178. «Грозненский рабочий» издательлъ типографи. Революцие проспект 7/64. Типографии ц1ен «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/64. Заказ № 6045.

Владивостокера гьалнарча рейсагІа даха арадьяьнда «Академик Королев» яха Дальни Востока гидрометеорологически флота флагман.

Из дахад гlобальни атмосферни процессашта тохкамаш дара дунен халкъаната юкъерча программа докхийй балхан чакхдаха лаьрхІа. 1974 шера аьхки атлантически тропически експеримент «Тропекс-74» яхаш хургйа цун цІи. СССР, США, Франце, Англе дараш юкъе а доаш, тайп-тайпарча мехкашкара 30 кема хургда цига дакъалоаш. Хьаьа хила еза Атлантически океана тропически зонана лаьрхІа гІаЙ йола зембаккхара системаш. ХІанз укх рейсагІа «Академик Королев» яхача кема вІашнийнйсье еза тайп-тайпарча мехкий зембаккхара системаш приборашни, кхы дІаяхо юкъе а доаш, тайп-тайпарча мехкашкара Зо кема хургда цига дакъалоаш. Уж вІашни нийсьеча хаца кема тІа хургйа американски Інамакой, Атлантически океана тІа «Академик Королев» вІашагІехетаргда гидрометслужба «Эрнест Кренкель» яхача Інламатохкама кемаца. Советски Інламан кемаца американски «Тохкамхо»